

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) เพื่อประเมินโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมุ่งประเมินตามแบบจำลอง CIPP ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

การเลือกพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Study) คือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นอำเภอที่มีอัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกสูงที่สุดในจังหวัดตาก

ผู้ให้ข้อมูล (Key Informant)

กลุ่มเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอแม่สอด (ปี 2542) จำนวน 30 คน จากโรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสถานีอนามัย ในอำเภอแม่สอด

กลุ่มประชาชน ได้แก่ ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่สอด (ปี 2542) จำนวน 400 คน (400 หลังคาเรือน) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากประชากร 102,543 คน (Darwin Hendel, 1977) มีวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตำบล	หมู่ที่	จำนวนหลังคาเรือน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
แม่กุ	1	180	21
	2	276	32
	7	617	71
	9	190	22
มหาวัน	2	163	19
	4	169	20
พระธาตุผาแดง	1	475	55
ท่าสายลวด	4	492	57
แม่ดาว	1	265	31
แม่ปะ	6	105	12
	7	178	21
พะวอ	1	338	39
รวม			400

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยประเมินโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอแม่สอด นี้ สร้างโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ของโครงการ วัตถุประสงค์ของการประเมิน ตามลักษณะของข้อมูล ประเภทของผู้ให้ข้อมูล และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชุด ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการดำเนินงานโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ปฏิบัติงานโครงการฯ แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ การอบรม ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นต้น

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ มี 43 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหา 3 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ โดยกำหนดตัวเลือกตอบเป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ เห็นด้วยมากที่สุด ให้ 5 คะแนน เห็นด้วยมาก ให้ 4 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง ให้ 3 คะแนน เห็นด้วยน้อย ให้ 2 คะแนน และเห็นด้วยน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน และกำหนดค่าระดับของความคิดเห็นตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ ดังนี้

คะแนน	4.5-5.00	แปลว่า	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	3.5-4.49	แปลว่า	เห็นด้วยมาก
คะแนน	2.5-3.49	แปลว่า	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน	1.5-2.49	แปลว่า	เห็นด้วยน้อย
คะแนน	1.0-1.49	แปลว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบความรู้เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในโรงพยาบาล อากการการรักษา ป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก มี 20 ข้อ เป็นแบบถูก-ผิด ตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกต้อง ไม่ได้คะแนน ประมวลผลคะแนนแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้ ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ถือว่ามีความรู้ในระดับสูง ได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 61-79 ถือว่ามีความรู้ในระดับปานกลาง และได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 ถือว่ามีความรู้ในระดับต่ำ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินโครงการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เช่น อายุ ระดับการศึกษา การอบรม การรับข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ ซึ่งเป็นผลผลิตของโครงการ ประกอบด้วย บริบท กิจกรรมที่เกิดขึ้น ความพึงพอใจ มี 20 ข้อ ให้เลือกตอบ ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่ ประมวลผลเป็นความถี่ ร้อยละ รายข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสาเหตุ อากการ การรักษา เบื้องต้น การป้องกัน และควบคุม โรคไข้เลือดออก มี 17 ข้อ เป็นแบบให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดไม่ได้คะแนน ประมวลผล คะแนนแบบอิงเกณฑ์เช่นเดียวกับของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา หลังจากผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและประชาชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา นำผลที่ได้วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยแบบสอบถามชนิดประมาณค่า (Rating Scale) ทั้งของเจ้าหน้าที่และประชาชนกลุ่มตัวอย่าง หาความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach (1970 อ้างใน เกียรติสุตา ศุภเวทย์เวหน, 2541, หน้า 159) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 ส่วนแบบทดสอบความรู้ หาความเชื่อมั่นโดยวิธีของ Kuder – Richardson (KR.20) ของเจ้าหน้าที่ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.63

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายแพทย์ สาธารณสุข จังหวัดตาก ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่สอด สาธารณสุขอำเภอแม่สอด เพื่อขออนุญาตและความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่
2. เข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาล และสาธารณสุขอำเภอแม่สอด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. พบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอแม่สอด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
4. แนะนำตัวต่อผู้นำชุมชน เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์

การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของจำนวนและข้อมูล การตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีอยู่ 4 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบความรู้ให้เลือกตอบ ใช้การแจกแจงความถี่ หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย อ่านผลตามช่วงคะแนน (สูง ปานกลาง ต่ำ)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2.2 แบบสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีอยู่ 3 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ใช้การแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบความรู้ ให้เลือกตอบ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย อ่านผลตามช่วงคะแนน (สูง ปานกลาง ต่ำ)